

Stina Ørregaard Andersens grundlovstale

Taler

Stina Ørregaard Andersen
Souschef på Kristeligt
Dagblads kulturredaktion

Dato

5. juni 2020

Sted

Vartov, København

Omstændigheder

På grund af COVID-19 blev det traditionelle grundlovsarrangement i Vartovs grønnegård aflyst. I stedet blev talen livestreamet på Facebook.

Den dag, jeg fyldte 18 år, modtog jeg et helt særligt brev med posten. Brevet var noget tykkere end de andre fødselsdagshilsener, der var landet i postkassen, og både indhold og afsender skilte sig ud. I den tykke, hvide kuvert gemte sig nemlig en let læselig udgave af grundloven – den lov, som jeg på den ene side havde hørt om så mange gange i mit dengang 18 år lange liv, men som jeg på den anden side endnu ikke rigtigt for alvor havde forstået betydningen af. Den lov, som hver eneste dag danner ramme for vores alle sammens liv, men som vi alligevel så let kan komme til at glemme eller tage for givet.

Dén dag tog jeg ikke grundloven for givet. Fuld af forventningsglæde over, at jeg som 18-årig nu også snart ville kunne deltage i demokratiet ved at sætte mit kryds på en stemmeseddel, læste og bladrede jeg mig gennem den lille grundlovsbog og satte den derefter stolt på min hylde. Siden har denne udgave af grundloven, som hvert år sendes ud til førstegangsvælgere, fulgt mig fra hjem til hjem, fra hylde til hylde. Sidste gang, jeg husker, jeg tog den frem, ligger omkring to år tilbage i tiden. Men da jeg så forleden, som en del af min forberedelse til denne tale, igen ville finde grundloven frem, var den der pludselig ikke. Den stod ikke på bogreolen. Og den gemte sig heller ikke i en af de mange skuffer, jeg let panisk nåede at rode igennem i mit forsøg på at finde den. På et eller andet tidspunkt, helt uden jeg har opdaget det, er den lille grundlovsbog forsvundet fra den hylde, hvor jeg tog det for givet, at den stod og ventede indtil den dag, hvor jeg pludselig skulle bruge den.

Historien fra mit eget liv handler selvfølgelig om meget mere, end at jeg åbenbart er et rodehoved. Den handler om noget langt vigtigere. Den handler

om, hvad der kan ske, når vi glemmer at værne om de værdier, vi har. Og grundloven er noget nær den vigtigste værdi, vi har i det danske samfund. For den er det fundament, vi bygger vores andre værdier på. Det er grundloven, der er grundpillen i vores demokrati. Det er grundloven, der sikrer og beskytter vores grundlæggende rettigheder som lighed, religionsfrihed, ytringsfrihed, pressefrihed, foreningsfrihed og forsamlingsfrihed – rettigheder, som både indadtil og udadtil kendetegner det demokratiske samfund, Danmark er. Det er rettigheder, der kan føles så basale og fundamentale, at de også er lette at tage for givet i en travl hverdag. Og ligesom man nogle gange først opdager, at en bog mangler på bogreolen, når man akut står og skal bruge den, kan man også frygte, at man først for alvor opdager grundlovens betydning i det øjeblik, hvor man står og mangler den.

Den 5. juni 1849 blev den første version af grundloven, som blandt andre Orla Lehmann, D.G. Monrad og Grundtvig deltog i forarbejdet til, underskrevet af Frederik den Syvende. Og siden dengang har vi i det frie danske samfund hver eneste dag haft glæde af de demokratiske frihedsrettigheder, som loven bærer med sig, og som vi fejrer hvert år den 5. juni. I år bliver markeringen af grundlovsdag, ikke bare her på Vartov, men mange steder i landet, en hel del anderledes, end den plejer. For vi står midt i en på mange måder alvorlig og tankevækkende tid – midt i en coronaepidemi, som har udfordret og sat sit aftryk på vores samfund på flere måder. Én konsekvens af den igangværende coronakrise er, at forsamlingsfriheden – en af de friheder, som vi den 5. juni normalt både udøver og fejrer ved grundlovsfester rundt omkring i hele landet – for en periode er blevet indskrænket. 10 mennesker må man i øjeblikket være samlet i det offentlige rum, og en konsekvens af det forsamlingsforbud er, at der i år holdes langt færre grundlovsfester og grundlovstaler end normalt. Det er trist. For selvom vi har haft grundloven med os i over 150 år og drager nytte af den hver eneste dag, har vi stadig brug for at minde os selv og hinanden om dens vigtighed. Om ikke hver dag, så i hvert fald som absolut minimum én gang om året – den 5. juni.

Særligt vigtigt at blive mindet om alt det, vi har kært, og som det også i fremtiden er værd at kæmpe for, er det netop i en krisetid som den, vi står i nu. I en krisetid, hvor vi både som individer og som samfund prøves, og hvor alt det, som vi indtil for få måneder siden tog for givet, pludselig slet ikke længere er givet. Derfor er grundlovsdag hvert år, og bestemt også i år, en god anledning til at stoppe op og tjekke, om de rettigheder, vi i fællesskab har placeret på

samfundets hylde, nu også stadig står der, eller om de – helt uden vi har opdaget det – er forsvundet som en bog fra en bogreol, som vi nu pludselig står og mangler. Vi kan nemlig ikke tage noget for givet, heller ikke basale rettigheder, og det har den seneste tid om noget vist os.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/stina-oerregaard-andersens-grundlovstale-2020>